

Elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatást nyújtók ellenőrzése

2014. évi beszámoló

Bevezetés

Az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény (Eat.) 20.§-a alapján a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) ellátja a Magyarországon lakóhellyel, vagy székhellyel rendelkező, elektronikus aláírással kapcsolatos nyilvános szolgáltatást nyújtók (a továbbiakban: szolgáltatók) hatósági felügyeletét. Az Eat. alapján a Hatóság a szolgáltatók, illetve a szolgáltatások mellett az elektronikus aláírási szakértők esetében felügyeleti, az elektronikus aláírási termékek tanúsítását végző szervezetek vonatkozásában ellenőrzési jogkört gyakorol. A Hatóság szervezetén belül ezeket a feladatokat az E-szolgáltatás-felügyeleti osztály látja el.

A Hatóságnak az elektronikus aláírással kapcsolatos feladat- és hatásköréről szóló 45/2005 (III. 11.) számú Korm. rendelet 7.§-a alapján a Hatóság a szolgáltatók ellenőrzéséről, valamint az annak során szerzett tapasztalatairól az adatvédelemre vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek figyelembevételével minden évben éves összesítő jelentést készít, amelyet a tárgyévet követő évben április 30-ig nyilvánosságra hoz.

A felügyelet célja annak biztosítása, hogy a szolgáltatók működése megfeleljen az Eat.-ban, valamint más releváns jogszabályokban, illetve a szolgáltatók által teljesíteni vállalt szabályzatokban és általános szerződési feltételekben foglalt követelményeknek.

Ennek biztosítására a Hatóság az Eat. 20.§ (1) bekezdése, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 56.§ (1) bekezdése alapján helyszíni ellenőrzést is végezhet, az ellenőrzéshez szükséges helyiségekbe beléphet, iratokat, adathordozókat, tárgyakat, munkafolyamatokat vizsgálhat meg, illetve a szolgáltató jelen lévő képviselőjétől és alkalmazottjától felvilágosítást kérhet. A Hatóság az Eat. 20.§ (4) bekezdése alapján, évente legalább egyszer átfogó ellenőrzést végez azoknál a szolgáltatóknál, amelyek minősített szinten nyújtanak szolgáltatást. Továbbá a Hatóság az Eat. 20.§ (3) bekezdése alapján az új szolgáltatások nyújtásának megkezdését követő harminc napon belül a minősített szolgáltatóknál felügyeleti ellenőrzést folytat le.

Amennyiben a Hatóság bejelentés alapján, vagy piacfelügyeleti tevékenysége során nem megfelelést észlel a szolgáltató működésében, az Eat. 21-23.§ szerinti intézkedéseket, illetve szankciókat alkalmazhatja.

A beszámolóban szereplő grafikonok alapadatai, illetve további statisztikai adatok a következő Internet címeken érhetők el:

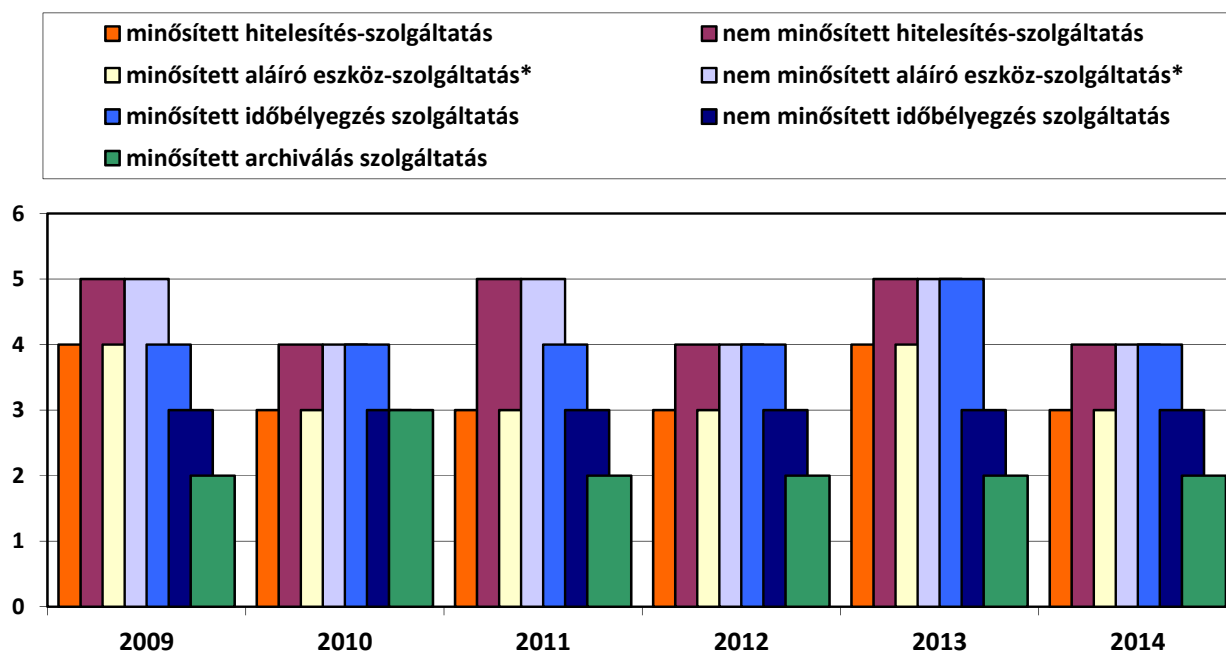
<http://nmhh.hu/dokumentum/165734/ealairasnyt.pdf>

http://nmhh.hu/dokumentum/4024/szum_data04_11pub_v33.pdf

A 2014. év során végzett hatósági tevékenység

1. A szolgáltatások nyilvántartásával kapcsolatos feladatok

A 2014. évben új szolgáltató nyilvántartásba vételére nem került sor. A szolgáltatók száma és ebből fakadóan a nyújtott szolgáltatások köre azonban változott.

* aláíró eszköz szolgáltatás: aláírás-létrehozó eszközön az aláírás-létrehozó adat elhelyezése

A MÁV Szolgáltató Központ Zrt. 2014. június 2-án jelentette be a Hatóságnak, hogy minősített és nem minősített hitelesítés-, illetve aláírás-létrehozó adat elhelyezése az aláírás-létrehozó eszközön szolgáltatását, valamint minősített időbélyegzés szolgáltatását meg kívánja szüntetni, és kérte a nyilvántartásból ezek törlését. A befejezett hitelesítés-szolgáltatáshoz kapcsolódó adatok és nyilvántartások Eat. 16. § (2) bekezdés szerinti megőrzésére a NISZ Zrt.-vel kötött megállapodást. A működés befejezésével kapcsolatos utőellenőrzések elvégzésére, valamint az eljárás lezárására 2014. augusztus hónapban került sor. Ezzel a MÁV Szolgáltató Központ, mely szolgáltatását 2002-től folytatta, az erre vonatkozó jogszabályi követelmények teljesítésével 2014. augusztus 5-én jogerősen befejezte elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatását, és az elektronikus aláírással kapcsolatos hatósági nyilvántartásból törlésre került.

A nyilvántartásban szereplő, többi szolgáltató által nyújtott szolgáltatások körében változás nem történt. A Hatóság az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásokat nyújtók bejelentései kapcsán elvégezte a szolgáltatásokhoz kapcsolódó, módosított nyilvános dokumentumok jogszabályi megfelelőségére vonatkozó vizsgálatát és a módosított dokumentumokat nyilvántartásba vette.

2. Szolgáltatások felügyelete

A Hatóság az Eat. 17.§ b) pontjának megfelelően a nyilvántartásba felvett, nem minősített és minősített szolgáltatásokat nyújtó szervezetek működését folyamatosan vizsgálja, illetve ellenőrzi.

A Hatóság a 2014. évben elvégezte mind a négy, nyilvántartásában már korábban is minősített szolgáltatást ténylegesen nyújtóként szereplő szervezet - Microsec Zrt., NetLock Kft., NISZ Zrt., Magyar Telekom Nyrt. - kötelező éves helyszíni ellenőrzését. Az elsőként felsorolt három szolgáltató kínálatában megtalálható a hitelesítés-szolgáltatás, az időbélyegzés szolgáltatás és az aláírás-létrehozó adat elhelyezése aláírás-létrehozó eszközön szolgáltatás (aláíró eszköz-szolgáltatás), így az ellenőrzés mindhárom szolgáltatásra kiterjedt. A Microsec Zrt. és a NetLock Kft. esetében a fentiek mellett az ellenőrzés tárgyát képezte a minősített elektronikus archiválás szolgáltatás is. A Magyar Telekom Nyrt. esetében a minősített időbélyegzés szolgáltatás ellenőrzésére került sor.

Az ellenőrzés során a Hatóság kiemelten vizsgálta a szolgáltatók működésében az eltelt egy év alatt bekövetkezett változásokat, a szolgáltatások nyújtására vonatkozó követelmények változásának követését, a felelősségbiztosítási szerződések jogszabályi megfelelését, a szolgáltatóknál bizalmi munkakört betöltő személyek befolyásmentességének fenntartását, valamint szakmai felkészültségük biztosítását, az elektronikus aláírással kapcsolatos technológia és a kriptográfiai algoritmusok fejlődésének figyelemmel kísérését és a szolgáltatások nyújtásához használt elektronikus aláírási eszközök tanúsítottságának követését. Ennek keretében áttekintette a szolgáltatók szabályzatainak, szervezetének, eljárásainak, informatikai rendszereinek, valamint a rendszerek és a szolgáltatások környezetének változásait. A dokumentumok áttekintésén és a szolgáltatók szóbeli beszámolóin túl egyes folyamatok működését helyszíni ellenőrzés keretében is vizsgálta. Emellett a szolgáltatóktól információt kért a működésük során bekövetkezett rendkívüli eseményekről, az ezek kezelésére és – amennyiben lehetséges – megelőzésére tett intézkedéseikről, valamint interjút folytatott le a jogszabályi megfelelést igazoló szakvéleményt kiállító független szakértővel. Vizsgálta továbbá a szolgáltatók kockázatkezelését, a biztonságnövelő intézkedések bevezetését, a működésfolytonosság fenntartását, az irányítási rendszereket, a folyamatos fejlesztés, helyesbítés, megelőzés bizonyítékait. Ugyancsak kitért a Hatóság a szolgáltatók működésével kapcsolatban a korábbi ellenőrzések során határozatba foglalt teljesítésére, a nem megfelelések javítására tett intézkedések körében utóellenőrzést folytatott le.

A Hatóság a szolgáltatások 2014. évi felügyelete keretében végzett ellenőrzésekhez kapcsolódóan a következő területeken talált eltéréseket:

Ellenőrzött terület megnevezése	Érintett szolgáltatók száma
Szerződéskötést megelőző tájékoztatás	1
Regisztrációs tevékenység	1
Személyzeti biztonsági követelmények	2
Irányítási és ellenőrzési követelmények	2
Rendkívüli helyzetekre való felkészülés	1
Üzemeltetési biztonság	1
Fizikai és környezeti biztonság	2
Szabályozott változáskezelés	2
Változásbejelentés	3
Hatósági intézkedés végrehajtása	1

A minősített szolgáltatók ellenőrzésének alapján megállapítható volt, hogy a szolgáltatások működése az előző ellenőrzés óta eltelt egy év alatt általában véve megfelelt a jogszabályok és a szolgáltatói szabályzatok követelményeinek, a Hatóság által tett észrevételek kezelése is általában véve megfelelő volt. Ezt alátámasztja az a tény is, hogy a szolgáltatásokkal kapcsolatban bejelentés, panasz a 2014. év során nem érkezett a Hatósághoz.

Az ellenőrzések során megállapított nem megfelelések korrigálására a szolgáltatókkal egyeztetett, határidőket is tartalmazó határozatban előírt feladatlista alapján került sor, utóellenőrzésük a 2014. év során folyamatosan zajlott, illetve a 2015. évi felügyeleti tevékenység keretében tervezett. Ugyanakkor a megállapított nem megfelelések – figyelembe véve a minősített szolgáltatások iránti, folyamatosan bővülő, de összességében még alacsonyabb fokú keresletet is – nem voltak olyanok tekinthetők, amelyek a szolgáltatások megbízhatóságát és biztonságát alapvetően befolyásolták volna.

A Hatóság az intézkedésekkel kapcsolatos döntései során mérlegelte a jogsértések súlyát, gyakoriságát, az okozható, illetőleg okozott kár mértékét, azt, hogy minősített szolgáltatóval szemben kellett eljárni, továbbá a korábbi intézkedéseit az adott szolgáltatóval szemben. Az előbbieket alapján döntéseiben, két kivétellel, elegendő volt az Eat. 21. § (1) bekezdésének a) pontjában foglaltak alkalmazása, vagyis a szolgáltatók figyelmének felhívása a követelmények betartására, további intézkedések, illetve szankciók alkalmazására nem került sor.

A Hatóság a Netlock Kft-vel szemben két alkalommal bírságot szabott ki, a változásbejelentési kötelezettség ismételt elmulasztása miatt, illetve, mert a szolgáltató a Hatóság határozatában elrendelt intézkedésnek nem tett eleget.

Az év folyamán a Hatóság a minősített szolgáltatókhoz hasonlóan a nem minősített szolgáltatók esetében folyamatosan figyelemmel kísérte a nyilvántartásában szereplő adatok aktualitását, illetve azt, hogy a Hatósághoz érkeznek-e a szolgáltatásokkal kapcsolatban bejelentések, panaszok. A szolgáltatók bejelentett adataiban történt változások tudomására jutása esetében kezdeményezte az érintett szolgáltatónál a bejelentés megtételét.

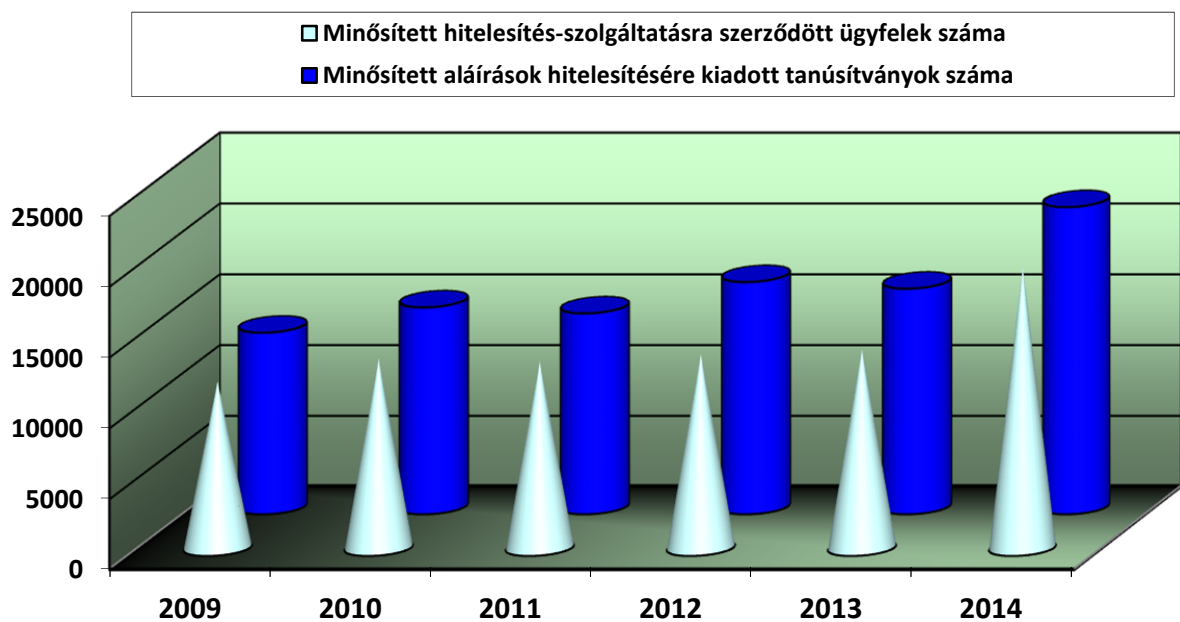
A nem minősített szolgáltatók esetében egy alkalommal került sor bírság kiszabására a Digitoll Kft-vel szemben, az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatások nyújtására vonatkozó szabályok megsértése miatt.

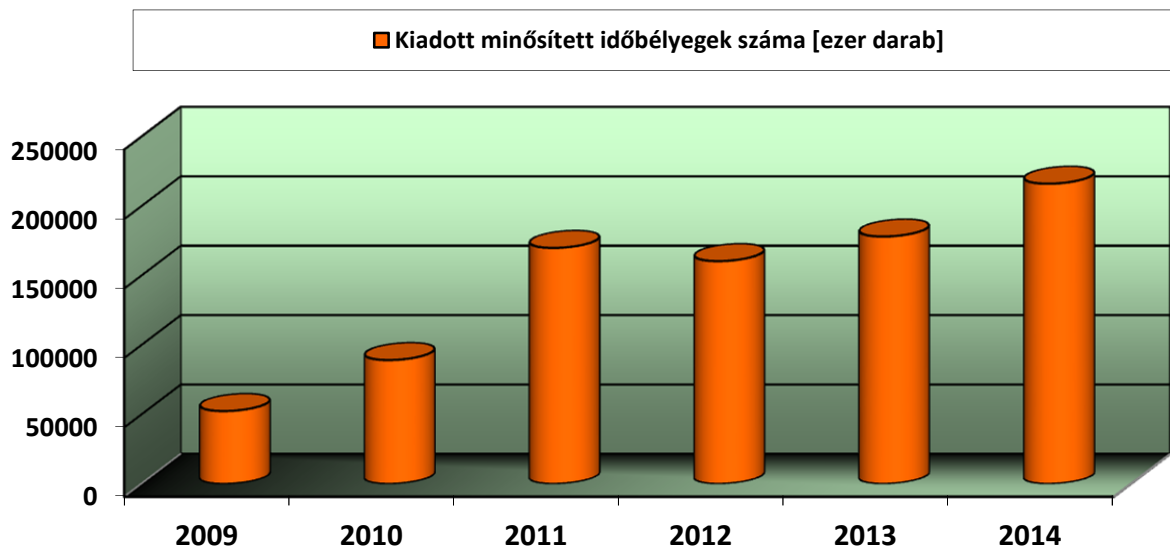
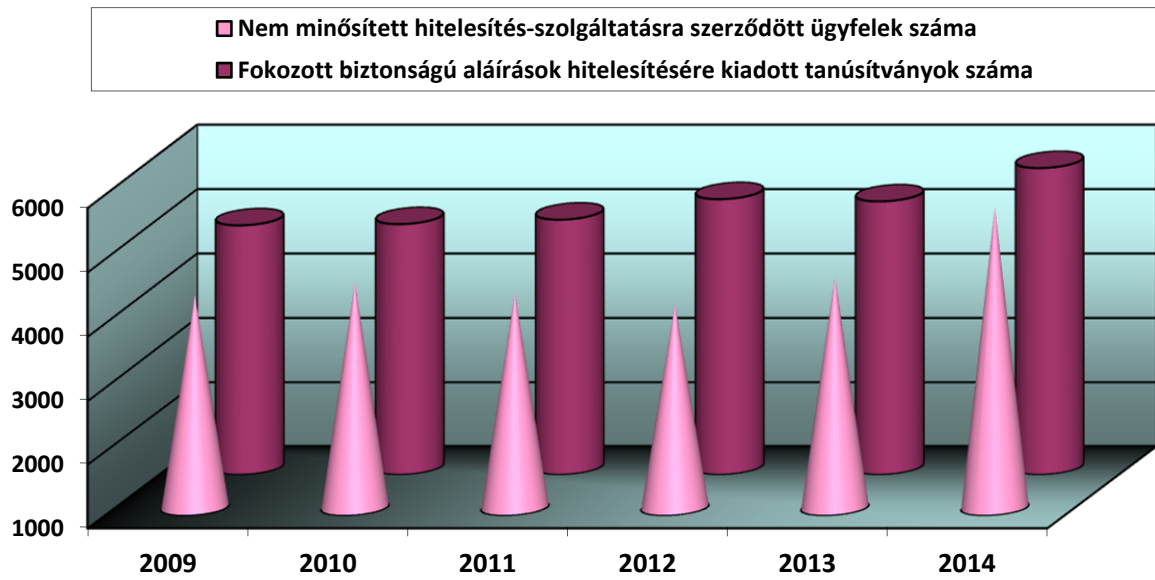
A Hatóság a felügyeleti tevékenységével kapcsolatos határozatait és végzéseit nyilvánosságra hozta, ezek a következő Internet címen érhetők el:

http://nmhh.hu/tart/index/1441/Felugyeleti_határozatok

Összességében az elektronikus aláírási piac lassú, ugyanakkor folyamatos növekedése állapítható meg a Hatóság által bekért, és feldolgozott statisztikai adatok alapján.

Az alábbi diagramok a minősített és nem minősített szolgáltatások tekintetében elkülönítve ábrázolják az ügyfélszám, és a kibocsátott tanúsítványok számának alakulását, továbbá a kiadott minősített időbélyegek számát.

3. A szabályozási környezet változása

2014. év folyamán a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozó, általános törvényi szintű szabályozás többször módosult. Új elemként kerültek be a személyiségi jogok sérelmével, valamint a kirendelt támogatóval kapcsolatos rendelkezések. A technikai jellegű módosítások között említhető a Ket. szerinti eljárási határidők számításánál a harminc napról huszonegy napra való átállást, a hatóság által nyújtott szolgáltatást, a kormányablakot, a hatósági bizonyítványt, a fellebbező ügyfél tájékoztatását, az iratérvényességi nyilvántartást érintő, illetve a miniszteriális változások átvezetése.

Az ágazati szabályozás területén az Eat. csak kis mértékben, más törvényi szabályozással összefüggően módosult. A kormány-, illetve miniszteri rendeleti szintű jogszabályok a közigazgatásban használt elektronikus aláírásokra vonatkozó rendelkezések kivételével nem változtak. Az elektronikus aláírás közigazgatási használatánál 2014. január 1-től, a külön jogszabályban meghatározott védelem alá eső tisztséget, valamint fontos és bizalmas munkakört betöltő személyek csak a közigazgatási gyökér-hitelesítésszolgáltató által hitelesített szolgáltatói kulcsokkal kiadott elektronikus aláírást használhatnak, valamint jogszabályban meghatározott körben kizárólagossá vált a kormányzati hitelesítés-szolgáltató szolgáltatásainak igénybevétele.

Nagyobb változást jelenthet a jövőben az Európai Parlament és a Tanács 2014. július 23-án elfogadott, 910/2014/EU rendelete a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról. A rendeletet, amely a korábban a tagállamok törvényi szabályozási keretét meghatározó 99/93/EK irányelvet 2016. július 1-vel váltja fel, a tagállamoknak közvetlenül kell alkalmazniuk.